

Vereniging Omwonenden Luchthaven Eelde

'voor de kwaliteit van de leefomgeving'

www.vole.nl

Aan de gemeenteraad van Groningen

**RE: Vriendjespolitiek, belangenverstrengeling en juridische fouten bij aandelendeal GAE
Waarom ritselde burgemeester Schuiling nog gauw even 1,7 miljoen euro voor GAE?**

Yde 26-3-2020,

Geachte raad,

De gemeenteraad werd op 20 maart per [brief](#) geïnformeerd over de verkoop van de aandelen in luchthaven Eelde (GAE) voor 1 euro. Koper is volgens de brief "FB Oranjewoud Participaties BV. Enig aandeelhouder van deze rechtspersoon is Stichting FB Oranjewoud". Dat is feitelijk onjuist. Enig aandeelhouder van FB Oranjewoud Participaties is volgens de Kamer van Koophandel FB Oranjewoud Holding B.V. De deal is omgeven met vriendjespolitiek, belangenverstrengeling en juridische fouten. Graag informeren wij u hierover.

Burgemeester Schuiling is in het College van B&W [portefeuillehouder](#) voor GAE. Schuiling is goed op de hoogte van de ins en outs bij GAE. Hij was van 1998 tot 2006 ook al portefeuillehouder én hij was als VVD-wethouder een drijvende kracht achter de baanverlenging en de 10,2 miljoen euro exploitatiesteun die GAE in 2003 kreeg van de aandeelhouders voor een periode van tien jaar. Over deze staatssteun oordeelde de Europese Commissie: "De Commissie betreurt evenwel dat Nederland de staatssteun in kwestie daadwerkelijk heeft toegekend, in strijd met het bepaalde in artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag." (Besluit EC, 19.11.2009 C(2009)8677)

Bij de aandelen overdacht regelde Schuiling zonder aanwijsbare reden nog snel even 1,7 miljoen euro voor GAE. Het investeringspakket van 46 miljoen euro waartoe de aandeelhouders in 2017 besloten was bedoeld voor: toename van het aantal passagiers en vluchten, hub-verbindingen, werkgelegenheid en verbetering van het exploitatieresultaat van GAE. Van deze 46 miljoen euro is een derde uitgegeven. De stad besloot om 6 miljoen euro bij te dragen en betaalde tot nu toe 4,3 miljoen euro, oftewel meer dan twee derde. Waarom de stad twee keer zoveel betaalde als de overige aandeelhouders, is niet toegelicht. Van de doelen van het investeringsscenario is helemaal niets terecht gekomen. De luchthavendirectie heeft gezegd dat de hub-strategie mislukt is en dat het verlies dit jaar oploopt tot 4,3 miljoen euro (waarvan 3 miljoen gedekt is uit het pakket). Doordat ook AIS en Flybe stopten wordt het verlies meer dan 5 miljoen euro (de effecten van de coronacrisis nog niet meegerekend). Met de aandeelhouders is afgesproken dat GAE voor de zomer met nieuwe scenario's komt, waarbij ook het scenario 'sluiten' wordt meegenomen.

In de brief aan de raad schrijft B&W (lees Schuiling) over de 1,7 miljoen euro die de stad nog niet heeft uitgegeven: "De bestedingsdoelen zijn nog altijd dezelfde als waaronder het voorkeursalternatief is besloten. Om die reden houden wij de bedragen beschikbaar voor deze bestedingsdoeleinden".

Schuiling is een ervaren rot in de politiek en bedacht voor deze gelegenheid het begrip 'bestedingsdoeleinden'. Daarmee probeert hij de raad om de tuin te leiden en het resterende geld aan GAE toe te spelen. In geen enkel stuk over GAE komt het begrip 'bestedingsdoeleinden' voor.

Het raadsbesluit van 2017 luidt: "in te stemmen met 6 miljoen euro ter realisatie van het ontwikkelscenario

- 1 -

‘Investeren – Internationale toegangspoort voor het Noorden’. Er kan dus geen misverstand bestaan over de precieze bestemming van deze middelen: **realisatie van het ontwikkelscenario**. Van realisatie zoals bedoeld in het besluit 2017 kan geen sprake meer zijn.

Het dan logisch - en democratisch- dat de gemeenteraad een besluit neemt over de besteding overgebleven 1,7 miljoen euro. Maar dat is kennelijk niet de bedoeling van het college: *“Om die reden houden wij (B&W) de bedragen beschikbaar voor deze bestedingsdoeleinden (lees GAE)”*. De raad wordt niets gevraagd en 1,7 miljoen euro gaat onnodig naar een vliegveld dat niet meer te redden is. Onbegrijpelijk en onacceptabel in een armlastige gemeente waar op essentiële voorzieningen wordt bezuinigd en de subsidie aan de voedselbank is gehalveerd.

Het college probeert de werkelijke gang van zaken toe te dekken. De brief: *“De verkrijgende partij van het gemeentelijk aandelenbelang is FB Oranjewoud Participaties BV. Enig aandeelhouder van deze rechtspersoon is Stichting FB Oranjewoud. (...) De Stichting FB Oranjewoud heeft als doel het bevorderen van het sociaal, economisch en cultureel klimaat in Noord-Nederland.”* Een stichting met een sympathieke doelstelling klinkt natuurlijk beter dan de ‘FB Oranjewoud Holding B.V’, die de werkelijke verkrijger is. Een ervaren bestuurder en jurist als Schuiling maakt niet per ongeluk een ‘vergissing’ als het gaat om de juridische rechtspersoon. De Holding is eigenaar van de ‘FB Oranjewoud Participaties B.V.’ Die is eigenaar van een tiental participaties in bedrijven waaronder de [Oranjewoud Export Academy](#).

Leendert Klaassen is voorzitter van de Raad van Commissarissen van GAE. Hij zegt in DvhN (21-3-2020) ‘verrast’ te zijn over de aandelentransactie. Hij verwacht dat die *“in meerdere opzichten positief uitpakt voor de luchthaven.”* Klaassen verzwijgt dat hij en de voorzitter van FB Oranjewoud, Jorrit Volkers, elkaar goed kennen. Klaassen zit in de Raad van Toezicht van de Oranjewoud Export Academy en bezoekt de [bijeenkomsten](#). Hoezo ‘verrassende aandelentransactie’? Het lijkt allemaal voorgekookt. Klaassen benadrukt in DvhN ook nog: *“Oranjewoud is een Stichting die opkomt voor de sociale, economische en maatschappelijke ontwikkelingen van Noord Nederland.”* Het Dagblad van het Noorden -ook eigendom van FB Oranjewoud - schrijft de woorden van Klaassen braaf op en stelt geen vragen die de baas/eigenaar van DvhN mogelijk niet bevallen.

Het heeft er alle schijn van dat Klaassen en Volkers samen deze voor Oranjewoud zeer lucratieve deal geregeld hebben en dat ze met Schuiling hebben afgesproken dat GAE nog de resterende 1,7 miljoen euro krijgt. Klaassen voegt er in het DvhN voor de zekerheid nog aan toe: *“omdat de gemeente haar financiële verplichting nakomt”*. De gemeente heeft in dezen helemaal geen financiële verplichting naar GAE! Niet voor en niet na de deal met Oranjewoud.

Rest de vraag wat is FB Oranjewoud en waarom heeft zij de aandelen overgenomen?. Oranjewoud Participaties leed over 2017 en 2018 een verlies van respectievelijk 8 en 12 miljoen euro. Per ultimo 2017 en 2018 had zij een negatief eigen vermogen respectievelijk 12 en 24 miljoen euro. De langlopende schulden namen enorm toe. Oranjewoud Holding BV leed over 2017 en 2018 een verlies van respectievelijk 9 en 16 miljoen euro en had per ultimo 2018 een negatief eigen vermogen van 13 miljoen euro. Ook hier zijn de schulden enorm toegenomen.

Voor Schuiling is er geen vuiltje aan de lucht: *“Naast inhoudelijk bijdragen aan ondernemerskennis aan bedrijven, wil de stichting ook het noordelijk ondernemersklimaat bevorderen....zal in eerste instantie de nieuwe deelneming analyseren en – met de andere aandeelhouders – de regie voeren op de onderneming”*. Klaassen gaat nog een stapje verder: *“Zij (Oranjewoud) past perfect bij het perspectief van het vliegveld als noordelijke Luchthaven.”*

Oranjewoud krijgt de GAE-aandelen voor 1 euro en *“wil niet meebetalen aan de bestaande investeringsplannen”* (lees verliezen). *“Dat is gezien de huidige staat van de onderneming van GAE NV ook*

niet te verwachten”, vindt Schuiling begripvol.

Het is duidelijk dat met een omzet van 8 miljoen euro en een exploitatietekort van meer dan 5 miljoen euro, liquidatie van GAE niet lang meer op zich laat wachten. Zelfs al zouden de aandeelhouders willen bijspringen (FB Oranjewoud dus niet), de kans dat Brussel deze staatssteun zal verbieden is bijzonder groot. En hoeveel miljoenen je er ook tegenaan gooit, na een paar jaar begint de roep om extra geld weer van voren af aan. Hoe lang kun je daar mee doorgaan? Maar FB Oranjewoud kijkt verder vooruit en ziet er kennelijk wel brood in. Niet in GAE, maar wat er overblijft na sluiting van GAE: een bedrijventerrein vlak bij de A28, diverse gebouwen en meer dan honderd hectare te ontwikkelen grond. Geen gekke deal voor 1 euro.

Er zijn politieke en juridische vragen. De belangrijkste politieke vragen:

- De gemeente verkoopt aandelen en tegelijkertijd houdt ze 1,7 miljoen beschikbaar voor de BV waarvan ze de aandelen net heeft verkocht. Wat is de ratio hiervan? Waar staat dat dat moet?
- Waarom mag de raad niet beslissen over de besteding van de 1,7 miljoen, die niet langer voor het oorspronkelijke doel gebruikt wordt?
- Er zijn andere partijen die beter gekwalificeerd zijn voor de herontwikkelingsopgave. Waarom zijn die niet uitgenodigd een bod uit te brengen? Wat waren de criteria voor selectie van de overnamekandidaat en zijn deze criteria bij geïnteresseerden bekend gemaakt?

Hoogachtend,

Namens de Vereniging Omwonenden Luchthaven Eelde

Jan Wittenberg
Voorzitter

Bijlage: Juridische vragen over de aandelendeal gemeente Groningen – FB Oranjewoud

1. Heeft de transactie buiten de kaders van de ‘Wet toezicht effectenverkeer’ plaatsgevonden?
2. Dat in de boeken van de gemeente Groningen een waarde van 1 euro stond, is niet doorslaggevend. Op z’n minst had vooraf een reële waardebepaling van de aandelen door een registeraccountant moeten plaatsvinden. Of partijen hadden met het oog op het aangaan van de transactie een zogeheten voorovereenkomst met de beoogde waarde van 1 euro moeten sluiten en deze overeenkomst ter goedkeuring moeten aanbieden bij de belastingdienst om op die manier een uitspraak te verkrijgen over de fiscale toelaatbaarheid van de overdracht. Een prijs van 1 euro voor een aandelenpakket wordt fiscaal echter al gauw gezien als een schenking. Het verschil tussen de symbolisch betaalde prijs en de werkelijke waarde van de aandelen is belast. Kortom: er moet een melding gedaan worden bij de belastingdienst.
3. De overdracht van de aandelen gaat wettelijk altijd via de notaris. De koopprijs van de aandelen dient altijd een reële waarde te bedragen. Dit is wettelijk bepaald. Aandelen mogen dus niet tegen

- 3 -

een symbolisch bedrag worden overgedragen. De notaris dient hierop te letten bij een aandelenoverdracht. Daarom is er altijd een onderbouwing van de koopprijs nodig die is ondertekend door een accountant. Welke rol hebben de accountant en de notaris gespeeld?

4. Het is van belang is om na te gaan welke notaris bij deze transactie betrokken is geweest en of die zijn huiswerk naar behoren heeft gedaan.
5. De gemeenteraad moet inzage krijgen in alle (verkoop)documenten en side-letters, om zijn controlerende taak te kunnen uitoefenen.
6. Zo moet de raad weten welke voorwaarden er zijn gesteld. Als FB Oranjewoud de aandelen bijvoorbeeld onmiddellijk doorverkoopt aan een derde tegen de reële waarde van het pakket en zo de winst opstrijkt, is er sprake van een economisch delict (misbruik van voorwetenschap). Is in de deal met Oranjewoud een kettingbeding opgenomen?
7. Is er een splitsing gemaakt tussen de waarde van de luchthaven en de grond? De waarde van de grond is heel hoog. Het gaat niet alleen om het negatieve resultaat van de luchthaven op zich.
8. Kan er überhaupt sprake zijn van een overname zonder de goedkeuring van de andere aandeelhouders?
9. Moet de overeenkomst met Oranjewoud worden goedgekeurd door de Staat (voor 80% eigenaar van 75% van de grond) gezien het feit dat een private partij geen bestuurlijke bevoegdheden kan inzetten om GAE open te houden.